

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1918-ci il 14 noyabr (Cümə axşamı günü) tarixli XXXIX nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transferasiyası

ELANİ-RƏSMİ
[RƏSMİ ELAN]

Acil ehtiyacat [ehtiyaclar] və istimdad [kömək istəmək] üçün telefonla gündüzləri 25-80, gecələri 6-23 nömrəli Polis Müfəttişi-Ümumiyyəliyə [Baş Polis Müfəttişliyinə] müraciət ediniz.

SURAYI-MİLLİ
HEYƏTİ-İDARƏSİ

Müvəqqəatən Bələdiyyə (Dum[ə]) dairəsində ikinci qatda müzakirə salonu yanında vəqə xüsusi odada bulunur.
Surayı-Millii rəyasətli ilə işi olanlar hər gün səhər saat 11-dən 1-ə qədər və axşam 5-dən 7-ə kimi müraciət edə bilərlər.

726 3-1

ELAN

Bakı ikinci zükür [oğlanlar] gimnaziyası cənbində [nəzəndə] kamilan milliləşmiş əlifba söbəsi açılır. Bu söbəyə daxil olan uşaqlar türkçə təlim alacaqlar. Əhalinin nəzəri-etinası bu milliləşmiş əlifba söbəsinə cəlb olunaaraq, uşaqların qeyd etdirəcəklərinə ümid edilir. Qeyd etdirmək istəyənlər məktəbin dəftərxanasına müraciət edə bilərlər.

725 7-2

ELANİ-RƏSMİ
[RƏSMİ ELAN]

Polis Müfəttişi-Ümumiyyəliyəndən
1. Əvvəlcə daxi elan olunduğu üzrə qadın, erkək, bıldımlu [bütün] erməni əhalinin Tiflis, İrəvan və sair hər hansı məmaliki-xariciyyəyə [xarici məmləkə-tə] əzimətləri [gədişləri] tamaman sarbəstdir.
2. Əzimət edəcəklər sayhat vərəqələri almaq üzrə Polis Müfəttişi-Ümumiyyəliyə müraciət edəəcəkləridir.
3. İşbu əsər tarixi-elandan [elan tarixindən] etibarən beş gün Bakıda müntəşir [nəşr olunan] bilümm [bütün] qəzetələrlə nəşr ediləcəkdir.

ELANİ-RƏSMİ
[RƏSMİ ELAN]

Polis Müfəttişi-Ümumiyyəliyəndən

Keçən Türk-Rus müharibəsində Əzrurum və həvalisindən [ətrafından] tutulan müsəlman qadın və uşaqları Bakıya gətirilərək para müqabilində həyvanlar kimi satıldığı və ya sabiq rus hökuməti-imperatoriyası tərəfindən arzu edən aşxasa [şəxslərə] verildiyi əldə edilən iki müsəlman çocuğunun ifadəsi üzərinə yapılan təhqiqat nəticəsindən anlaşılışıdır.

Bu kimi müsəlman çocuqlardan hər kimdə var isə Polis Müfəttişi-Ümumiyyəliyə təslim etmələri və əks təqdirdə bu kimlərin çocuq ticarəti yarıncan canilər kimi dərdəst [tutularaq] və təciyyə ediləcəkləri [cazalandırılacaqları] vəqə olan əmr-i-məxsus [xüsusi əmr] üzərinə elan olunur.

723 5-1

ELAN

Salyan qışlasındaki [kazarmasındakı] əsgərlərimiz üçün dösək, yorğan, yastıq, kravat, pəmuqlu kaftan, corab kimi əşyaya ehtiyac pək artıqdır. Bu xüsusdə əsgər sevan və istayan əhalinin də müavinətini [köməyini] rica edirik. Bu kimi əşyadan verə biləcəklərin Salyan qışlasındaki Azərbaycan Alay Komandanlığına məlumat vermələri və işə cəmaətın öz aralarında köməkçi dəstələri qayırayaq böyük yardımda bulunmaları təvəqqe olunur. Yardımda bulunacaqların isimləri ilə verdikləri əşya qəzetələrlə xalqa elan ediləcəkdir.

İkinci Azərbaycan Firqəsi [diviziyası] İlavə rəisi:
Binbaş Nuri

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Almaniyadan verilən rəsmi xəbərlərdə deyilir ki, Vilhelm təxtil-səltənətdən əl çəkəyi təhqiqrə aralıdır. Fransa qəzetələrində tarixi bir şura [iclas] vəqə olduğu haqqında yazılan rəsmi xəbərlər almanlar tərəfindən verilmisdir. Erule-Girxer kanslərlə xəbər vermişdir ki, Müttəfiqlər mütarikə şəraitini [təlaşğs şərtlərini] təslim etdikdə 72 saat müddətində müsbət və ya məni cavab verilməsi tələb etmişlərdir. Bu müddət bazar ertəsi saat 11-də tamam olur. Erule-Girxer axırını düsturüləmə [təlimatnamə] təslilatının mümkün qədər tezliklə göndərilməsinə xahiş etmişdir. Bu qərarla hal-hazırda düsturüləmə gözənilir.

Kansler tərəfindən məmaliki-əcnəbiyyədə [əcnəbi ölkələrdə] yaşayan almanlara müraciətən nəşr edilən kitabnamənin [təbliğət vərəqəsinin] mazmununu haiz olan [ehtiva edən] axırını rəsmi xəbər dahan da əhəmiyyətlidir. Bu intibahnamədə deyilir ki, axır dəqiqəyə qədər alman əsgərləri öz vətənlərini qəhrəmanana bir surətdə müdafiə etmişlərdir. Lakin müharibənin beşinci sənəsi axırlarında Almaniyə müttəfiqləri onu yalnız buraxmışlardır. Almaniyə Hökuməti gəldikcə artmaqda olan düşmənlərlə mübarizə edə biləcək imkanından məhrum olmuşdur. Eyni zamanda matroslar və əsgərlər arasında qalxmış olan üsyan davam edib, bütün donanmaya sırayət etməkdədir. Hagen, Vilhelmshafen və Kukshafəndən alınan üsyan xəbərləri təyid olunmaqdadır [təsdiqlənmişdir]. Berlində Libknext tərəfindən Səldat Şurəsi vücuda gətirilmişdir.

“Şlezviq” alman təlimat gəmissi, [üsyan] zamanında qaçan 200 kadedi və 130 nəfər matros Kildan Danimarka limanı Marstala gətirilmişdir. Reyxstaqın hamı sosialist [üzvləri] Vilhelmin və kronprinsin təxtil-səltənətdən əl çəkəməsinə tezliklə... (teleqrafın burası yarımçıq qalmışdır) Əks surətdə Reyxstaqın hamı üzvləri və sosialistlər istefa verəcəklərini bildirmişlərdir.

Fransa təsliv teleqrafının verdiyi xəbərlərə görə, almanların qüvvəsi sındırılmışdır. Müttəfiqlərin hücumu o dərəcə şiddətli və təclidli ki, bütün xəbərlər verməyə firsət yoxdur. Almanların geri çəkilməsi parakəndəlik surətini almışdır. Müttəfiqlərin cəbhəsi Turnədən Mons, Mobjö və Le-Katleya qədərdir. Alman vəkilləri [nüməyəndələri] fransız Baş Ərkani-Hərbinə [Baş Qəraqahına] gəlib, əməliyyəti-hərbiyyəni [hərbi əməliyyatların] dayandırılmasını tələb etmişlərdir. Onların bu tələbatı rədd [edilmiş] və [onlar] mütarikə şəraitinə əl əşinə [təsdiq] edilmişlərdir. Vəkillər alman ərkani-hərbinə [qəraqahına] mürəxxəs [nüməyəndə] göndərilməsinə icazə verilməsinə xahiş etmişlərdir. Bu barədə onlara 72 saat möhlət verilmişdir. Möhlət bazar ertəsi səhər saat 11-də qurtarır.

Kopenhaqdan xəbər verirlər ki, Kildə üsyan başlanmışdır. Səldat və Matros Şurəsi hamı hərbi gəmiləri və limanı ələ almışdır. Alman mətbuatı bu hadisələri gizlətməyib, cəmi paraxodların qirmizi bayraqlar altında seyr etdiklərini əlavə edir. Zavod və fabrikalarda tətil davam etməkdədir. Asayiş və intizam xələldər edilməsi [pozulması] ittifaqları [halları] vüqu bulmaqdadır. İğışaş və üsyan Hamburg, Flensburq, Altona, Kukshafen və Vilhelmshafen şəhərlərinə sirayət etmişdir.

İMPERATOR KARLIN MANİFESTİ

Avstriya imperatoru Karl Avstriyada üsul-idarənin monarxiyadan federasyona təbdiili [dayışdırılması] və millətlərə milli və məhalli [yerli] muxtariyyət verilməsi haqqında böylə bir manifest vermişdir: “Manim sədiq Avstriya millətlərimə! Manim taxta cülsum [çix-məğim] günündən etibarən yegənə qayeyi-əmalım [məqsədim] o olmuşdur ki, millətlərim üçün sülh və müsəlimat [əmin-amanlıq] bulmaqla, onların milli mənliliyinin nəşvünüməsini [tərəqqisini], iqtisadi və ruhani [mənavi] cəhətlərini təmin etməyə müvəffəq olum. Sülh və müsəlimatı müdhiş Cəhan müharibəsi xələldər etdiyi [pozduğu] vaxt vatanimizizin şaci [şücaətli] övladları qəhrəmanana bir surətdə əcliq və başqa əzani [əziyyətləri] qəbul ilə vətənlərini müdafiə və mühafizə edirdilər.

Müharibənin ağır qurbanları bizdən ötrü şərafli sülh əqdini [imzalanmasını] təmin etməlidir. Bundan ötrü də vatanimiz itminanlı əsaslar [təminat prinsipləri] üzərinə bina etmək lüzumu görülmüşdür. Avstriya millətlərinin istədiyini kimi məmləkət idarəsi təşkil lazımdır. Mən millətlərim istədiyini ilə işbu məsələni Müttəfiqlər tərəfindən sülh şəraitində [şərtləri] kimi təklif edilən tərzdə həll etməyi təhqiqrə aralıdım.

Avstriya ölkəsi, millətlərin ixtiyari illə dövlətlər ittifaqı [federasiyası] şəklinə olmalıdır. Hər bir millət işbu ittifaqda xüsusi muxtariyyətə malikdir. Trieste şəhəri, nahiyəsi ilə bərabər, əhalisinin arzusuna görə xüsusi bir şəkil alır. İşbu yeni tərzli-ıdara müqəddəs Macar ərazisi tamamıyyətinə xələldər etmədiyindən naşi [bütövlüyünü pozmadığı] üçün, bütün xüsusi millətlər hakimiyyətinə zidd deyildir. Fəqət hər bir yerdə ümumiyyətdə aid məsəl [məsələlər] hallından ötrü işbu hökumətlər mərkəzi hökumətdən istifadə etməlidir. İttihad [birləşmə], xüsusən böyük miqyasda məsələlər həlli və müharibədən döləyi baş qalxmışs itricanın bərtərəf edilməsindən [aradan qaldırılmasından] ötrü əlzmədir [vacibdir]. İşbu qərarlar haqqı qüvvəyə məlik olana qədər, şimdiki müəssisələr müvəqqəti olaraq fəaliyyətdə davam edə biləcəkləridir.

Hökumətə əmr verilməlidir ki, Avstriyanı yeni əsaslar üzərində qurmaqdan ötrü fəaliyyətdə bulunsun. Bütün istiqalyyətlər tərəfdəri millətlərdən rica edirik ki, işbu məsələ həllində Hökumətimizə milli şuralar vasitəsilə müavinətə [yardıma] bulunsunlar.

İşbu şuralar Reyxsratin milli nümayəndələrindən [müxtəlif millətlərə mənsub olan Reyxsrət üzvlərindən] təkil edilərək fəaliyyətdə başlayacaqdır. Böyləliklə manim vətənim müdhiş müharibədən millətlər ittifaqı ilə çıxacaqdır.

Allah bizim zəhmətimizi qəbul etməklə, sülh məsələsinin millətlərimizi baxtılıq etməsinə müvəffəqiyət versin.”

BALFURUN NİTQİ

Balfur Parlamanda ümumi tərkislah məsələsindən bəhslə, öz nitqində demişdir:

“Hal-hazırda o dövlət tərkislah edə bilər ki, heç bir düşməndən qorxusu olmağa. Beynəlmiləl qətnamə həyata təbqiq edilib araya çıxmadıca, işbu təsliməndən çıxmaq qeyrimümkün olacaqdır. Məqsədə nail olmaqdan ötrü bütün millətlər tərkislah lüzumunu anlamalıdır. Mən ixtifaqlı məsələlərin münsiflər məhkəməsi vasitəsilə həll edilməsini inanıram. Fəqət sülh istəməyən bir məmləkət münsiflər məhkəməsinə qəbulə məcbur etmək müşkülüdür.

Almaniya sülh əqdinə [imzalanmasına] razılıq verirdi. Əfkari-ümümiyyə [ictimai rəy] və Almaniya millətinin Almaniya Hökumətinə münsiflər məhkəməsi qətnaməsinə qəbul etdirəcəyinə ümid bağlamacaqlar. Mən inanıram ki, əfkari-ümümiyyə ixtifaqlı məsələlərin silah gücü ilə həll edilməsini istəsin. Mamafih [bununla belə], mədaniyyəti [mədani dəyərləri] mühafizə etməkdən ötrü lazımı tədbirləri ixtixaz etməlidir [tədbirlər görmək lazımdır].

Ümumi tərkislah məsələsinə yalnız Etiaf [Antanta] hökumətləri qələbəsi ilə həll etmək mümkün olacaqdır. Bizim məramnaməmizin birca maddəsindən dönmək, milli manafeyimizlə ümumi sülh qarşısında cinayət etmək kimi tələqqi etdiriləcəkdir [qiyamətləndiriləcəkdir].”

BALFURUN NİTQİ HAQQINDA BİTƏRƏF MƏTBUAT

Felemenk mətbuatı Lansdaunun məktubu münasibətilə İngiltərə mətbuatını sülh əleyhinə qalxmışığı üçün tənqid edir. Balfurun nitqində sülhün Etiaf dövlətləri qələbəsində görülməsi nəqətsinə gəldikdə, “H.” qəzetəsi deyir ki: “Lloyd Corcun böylə təhdidi [təhdidləri] Almaniyanı haqqı sülhə məcbur etməkdən acizdir. Müharibəni qələbə ilə itməmə [sona] yetirmək məsələsi Avropanı xarəbala və əcliqə məruz buraxacaqdır. Almaniya ilə bütün Avropanın əhvali bədir. Almaniyanı məhv etmək qeyri-mümkündür. Almaniyanı zəif salmaq mümkün olarsa, almanlar əhvali dəyişməkdən ötrü bütün qüvvələrini işlətməyə çalışırlar. Lloyd Corcun Almaniya ticarətini məhv etmək təhdidi yeni müharibədən ötrü zəmin hazırlayır.”

QƏZETLƏRDƏN

Bolşevizm haqqında Karl Kautski

Karl Kautski “Füqərayi-kasibə hakimiyyəti” [Proletariat diktaturası] nam [adlı] bir əsər nəşr etmişdir. İşbu əsərdə müəllif bolşevizmi tənqid edir.

Kautski əşgəsi sinif hakimiyyətinə qılnc hakimiyyəti kimi tələqqi [qiyamətləndirir] və rədd edir. Tənqidin ən odlu səhifələri Şura Cümhuriyyətinə məxsusdur. Şura Cümhuriyyəti füqərayi-kasibə firqələrinin [proletar partiyalarının] qələbəsi deyil, fəqət xüsusi bir firqə hakimiyyətidir, deyir. Binaileyh [ona görə], şimdiki firqə hakimiyyəti ömür sürə bilməyəçəkdi. Buna görə də, eyi və fəna vəsitələri də olsa hökumət əldən verməməyə çalışır.

Kautskinin əqdəsinə, ictimai inqilab “uzun-uzadı bir inqilabdır ki, on sənələrlə imtidad edərkə [uzunaraq], müəyyən hüddədə məlik olammas.”

İşbu dövr sülhcuyana [sülhpərvər] bir tərzdə aparılarsa, qələbəyə ümid bağlamaq mümkün olacaqdır. “İctimaiyün [sosialist] cəmiyyəti təşkilindən ötrü vətəndaş müharibəsi ən qorxulu bir düşməndir. Kapitalizmin dağıdılması sosializm kimi tələqqi etdirilməməlidir [qiyamətləndirilməməlidir].”

Bəhriyyun qolordusu [Matros korpusu]

Oryol şəhərində Bəhriyyun qolordusu təşkil edilir. Hər gün yüzlərlə bəhriyyə əfradı [matros] gəlməkdədir. Ehtimal edilir ki, bunun bir hissəsini Moskva, digər hissəsini Şura qoşunları arxası[na] – Kursk üzərinə sövq ediləcəkdir.

Kazanda üsyan

“Pravda” qəzetəsinin yazdığına görə, Kazan şəhərində bolşeviklərin bir çox iğtışası, xüsusən müsəlmanların üsyanı davam etməkdədir. Şura silah anbarına süiqəss edilmişdir.

Müxtəlif xəbərlər

İngiltərə qəzetələrinin məlumatına görə, Bolqarıyadakı səldatların anarşi çıxışları bərtərəf edilmişdir [aradan qaldırılmışdır]. Bolqarıyada sakitlikdir.

– Əfqan əmiri Əfqanstandan bolşevizm ilə mübarizədən ötrü İngiltərə ordusunun keçib getməsinə razı olmuşdur.

– Ukrayna acentaliyyəni Laheydən [Haaqadan] verilən məlumata görə, İngiltərə Hökuməti Amerika Cəmahiri-Müttəhidəsi [Birləşmiş Ştatları] ilə bərabər Fələstində Müttəfiqlər siyonistlərindən bir yəhudü hökuməti təşkilində etiaf [əmlak] əqd etmişlərdir [imzalamışlar]. Yəhudü hökuməti yanında Brendays duracaqmış.

– Alman Qadınları Cəmiyyəti sülh haqqında bir qərarına qəbul və təsdiq etmişdir. Burada deyilir: Alman qadınları bütün qüvvələrini millətlər ittifaqının qövlənd feilə [sözənd işə] gəlməsinə münhasir [həsr] edəcəklər. Gələcək sülh bir millətin başqa bir millət üzərində ağalığı kötüyündən kəsməlidir. Nemes qadınları öz vətənlərini təhqiqrə olu verməyəçəklərindən, var qüvvələri ilə vətənlərini müdafiə etməyə hazırdırlar.

– Siyasi dairələrin məlumatına görə, müharibə əsnasında işğal edilmiş yerlərdən ən əvvəl Belçika və Fransa təxliyə ediləcəkdir. Makedoniyaya gəldikdə, Almaniya-Avstriya Komandanlığı əmrinə müvəqəfi [əmrinə əsasən], axır vaxtlar bütünlüklə təxliyə edilmişdir.

Səbiq Rusiya ərazisinin də almanlardan təxliyəsi qət edilmişdir. Ən yaxın günlərdə ehtimala görə Kurlandiya, Estlandiya və Liflandiya quberniyalarından alman qoşunları çəkiləcəkdir. İşbu təxliyə edilmiş yerləri bolşevik qoşunları işğal etməsindən ötrü Almaniya, Avstriya, Fransa, İngiltərə, İsveç qoşunlarından mürəkkəb bir beynəlmiləl qoşun sövq ediləcəkdir. İşbu ordu başında bitərəf dövlət generalı duracaqdır. Şayıta görə, general İsveç tərəfindən təyin ediləcəkdir. Ordu əvvəlcə Petroqradi bolşeviklərdən təmizləyəcəkdir.

Siyasi dairələrdə beynəlmiləl qoşun düzəlməsindən naşi [ötrü], tarixdə görülmüş bir çox lazımlı düsturül-əməllərin [təlimatların] götürülməsini göstərirlər.

– “Matin” axırını nömrələrinin birində yazır: “Rusiya bolşevizm təhisi [terrörü] əleyhinə birləşmiş mədəni məmləkətlərdən, Cəmahiri-Müttəhidə [Birləşmiş Ştatları], öz mürəxxəsli [nüməyəndələri] vasitəsilə, bolşevizm əleyhinə təbli mübarizə açmaq tərəfdəri olduqlarını isticvabda bulunmuşdur [sorusmuşdur].”

Cəmahiri-müttəhidə, qəzetənin dediyinə görə, fəqət rus millətinə kömək etmək xəyalindədir. Bununla rus milləti demokratik əsas üzərində öz müqəddəratını təşkil edə biləcəkdir.

AZƏRBAYCAN PARLAMANI
DƏVƏTİ MÜNƏSİBƏTİLƏ

II

Dün[ən]ki nömrəmizdə Milli Şuranın daxilə nə kimi maneə və əngəllər düçar olduğundan bəhs etmişdik. Eyni zamanda Milli Şura xaricdən xəci münasibəti-ədəvətəkarə [düşmənə münasibətlərə] və hücumlara məruz idi. Hələ bolşeviklərin ümumiyyətlə müsəlmanlara və xüsusən “bəylər və ağalar məcmusu” ədlandırıldıqları Milli Şuraya qarşı na kimi bir mövqə tutduqları və məzkur [adi çəkilən] müəssisə əleyhinə nə qədər ciddiyyətlə çalışdıqları kənarda dursun, erməni və gürcü başçılar dəxi “Müsavət” firqəsini Osmanlı dövlətinin acentaliyyəni kimi hesab edir və türklərə qarşı nə vaziiyyət almışlarca, eyni vaziiyyəti Milli Şuraya qarşı da tutmuşlardır. Hatta kərrətdə [dəfələrlə] Zaqafqaziya Seymi kürsiyyəi-xitabətdən [xitabət kürsüsündən] müsavətçılara vətən-fürüş [vətən satqını] [Zaqafqaziya ümumi vətən ədd [hesab] edilmək üzrə], erməni və gürcülərə nisbətə yoldaş satan, Zaqafqaziya Cümhuriyyəti haqqında dövlət xəini ədənlərmişlərdir. Bütün nahiyəyə aid mühim siyasi məsələlərin həlli Seymi Müsəlman fraksiyasından, hətta o vaxtki Zaqafqaziya Hökumətinin müsəlman nazirlərindən xəlvət həll edilirdi. Azərbaycan siyasi nümayəndələri camaatdan ayrı düşmüş və eyni zamanda bunca ağır şərait altında qalmış olduqlarından, digər tərəfdən də qonşu millətlərin böylə sui [pis] rəftarları müqabilinə tədbirlər görmək imkanından məhrum qaldıqlarından, fəvqəladə müşkül daqiqlərə keçirilirdi. Onlar etiraf edirdilər ki, Zaqafqaziya millətlərinin böylə rəftarı və məmləkətin ümuri-ixtiyarı [idarəsi] və bütün sərəvəti sair millətlərin əlində olduğu halda, onların Tiflisdə qalmaları Azərbaycanın daxili təşkilat nəqətyi-nəzarətdən biməna və mənfəətsizdir. Amma xarici siyasət məsələləri onların sair Zaqafqaziya millətləri içində qalmaları tələb edirdi.

Zaqafqaziya millətləri ilə Türkiyə arasında sülh müzakirəti [müzakirələri] başlandıqdan axıradaq Milli Şura həmişə camaatımızın mənəfə və arzusuna müvafiq bir surətdə çalışmışdır. Şura bilirdi ki, Zaqafqaziya qənun və hüquq təmin edilməsi üçün nə yalnız müsəlmanların qüvvəsi kifayət edərd, nə də Zaqafqaziya Hökuməti bacardı. Milli Şuranın ümum əzası [üzvləri] bilaitəsini istəsin. Mamafih [bununla belə], camaatın Bakı tərəfindən gələn daşnək-bolşevik hücumundan və hərəcməndən qəncə xarici bir qüvvə ilə müdafiə və mühafizə etmək olacaqdır. Şura var qüvvəsi ilə Bakını tezliklə düşməndən təmizləməyə çalışırdı. Daxili qüvvələrin həpsini qullanmış, özümüzdən mümkün olan tədbirlərə təvəssül [müraciət] edilmişdir.

Məsələn Kürdəmir cəbhəsinə göndərmək üçün bir dənə zirehli trenlə bir qədər marmir ələ bilmək üçün Milli Şura böyük məşəqqət və haqəratlara [təhçürlərə] təhəmmül etmişdi [dözmüşdü]. Gərərkə Seym və gərəksə xüsusi dostluq vəsitələri ilə çox çalıxdı, fəqət lazımlı olan kömək göstərilmədi. Osmanlı qoşunu gəlməyəydi, Azərbaycan mümkün döstiyəti belə mümkün deyildi. Binaileyh [ona görə], Milli Şura bütün səy və hümməti ilə Türklə qoşunu dəvətəyə çalışdı. Fəqət böylə iqləmatda [addımada] sərəhasə [ayıq, seç] olmalı, siyasi və diplomasi taktikani riayətə dəvrənməli idi.

O vaxt Milli Şura illə millət arasına soyuqluq salan, Milli Şura əzasını [üzvlərini] qara fikirlilərin təşviq və təhriki ilə min dürlü müfəttinənə [fitnəkarlı] hücumlara məruz buraxan səbəblərin ümdəsi də həmin buraxırdı. Bu məsələ üstündə Zaqafqaziya millətləri arasında ixtifaq çıxaraq üç millət biri-birindən ayrıldı. Zaqafqaziya millətlərinin siyasi məyillarının hangi tərəfdə olduğu aşkara çıxdı. Azərbaycan camaatının mənəfeyi və siyasi mülahizələr Milli Şuranı Azərbaycan istiqlalı elənamə vadar etdilər. Tiflisdə Azərbaycan istiqlalıyyəti elan və bu xüsusdə ümum Avropa dövlətlərinə müraciətə deklarasiya nəşr etdikdən sonra, Milli Şura böyük qardaşımız olan Osmanlı dövlətinə müraciətə kömək istədi və paytaxtımızı düşməndən təmizləməyi istədi [xahiş] etdi. Dövlət-Əliyyəyi-Osmaniyyəni ziməmdarları [çilovunu əlində tutanlar; idarəçilər] dəxi Azərbaycanlı qardaşlarımızın müsibətinə ləqəyənə bir surətdə baxmayaraq, kömək əlini uzatdı. Bundan sonra Azərbaycan Milli Şurası müvəqqəf paytaxt olan Gəncəyə köçərək Hökuməti itixab etdi [seçdi]. Ümuri-ixtiyarı [idarəni] Hökumətə tapşırırdı və əli ayadək Azərbaycan Məclisi-Müəssisəsi [Təsisçilər Məclisi] çağırılmaq şərti ilə özü-özüni tərkis etdi.

Bu surətlə, Azərbaycan Milli Şurası öhdəsində düşən tarixi vəzifəsini tamamilə hüsn-i-fəa etmişdir [müvəffəqiyyətlə yerinə yetirmişdir].

Azərbaycan Milli Şurası, necə ki görürsünüz, heyni-təəssüsündən [təsis edildiyi vaxtdan] son zamanlardak ə müddəti-həyatında böyük məşəqqətlərə düşər olmuşsa da, əzasının [üzvlərini] hümmət və qeyrət [sayı] sayəsində millət həzurunda əlini açdı, özü ağdı. Ona görərdə ki, vətənimiz yənidən mühim siyasi və tarixi günlər keçirdikdə, Məclisi-Müəssisən davətində yəni həman Şuranın dəvəti lazımlı idi ki, Hökumətimiz dəxi bunu etirafə, ayın 16-sında Şura çağırmağı təhqiqrə aralıd.

X. İ.

Pəncşənbə, 7 səfərlümüzəffər sənə 1337.
14 təşrinə-sani sənə 1918.

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi,
iqtisadi türk qəzetəsidir

Məhəlli-idarə:
Bakı, Vorontsovski və Qubernski
küçələrin künçündə 4 nömrəli evdə
“Azərbaycan” idarəsi.

Telefon nömrə: 39-60.

Tək nüsxəsi 50 qəpik.

Türk və islamlıqə müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır.

Dərc olunmayan övraq iadə ediləməz.

Dərc edilən məqalətin mükəfatını idarə təyin edir.

Abunə şəraiti:
Yanvarın birində Bakı üçün 24,
başqa şəhərlərə 35 rubladır.
Bir aylığı Bakıda 12,
başqa şəhərlərdə 19 rublədir.

Elan fiati: sətri 2 rubla. Kərrətlə gedən elanlar üçün güzəşt edilir.

“TÜRK OCAĞI”

Çoxdan bəri dörd gözəl bəklədiyimiz Azərbaycan Türk Ocağı nəhayət işləməyə başladı. Bu günlərdə Ocağın maliyyə işləri və idarə quruluşları ilə məşğul olan arxədəşlər vardır.

Aldığımız məlumata görə, Ocağın rəsmi-güşadının [açılış mərasiminin] gecikməsinə səbəb üzvün azlığıdır. Bu işə bizim özün müəssif [təəssüf doğuran] bir haldir. Keçən ilin siyasi mübarizəsi qaliba bir çoxlarının beynlərini yorub, sinirlərini pozmuş kimi görünməkdədir. Hər şeyi olub bitmiş kimi hesab edib, heç bir işə qarışmamam, zənn edərsəm, işin mahiyyətini anlamamaqdır. Vətəndə məsud yaşayıb bayram etmək, bilməm bir qac yüz min süngü, 12 nazirlə təmin edilməz. Öylə ümumi saadətəndən həpimizin payı olduğu kimi, onu yaratmaq və yaşımaq üçün də həpimiz bərabər və daimi çalışmalıyıq.

Səviyyə və imcanə bizlər bu gün ikiyə bölünmüşük. Bir paramız deyir ki, hər şeyi yapaçağız. İstedad və fitrətə heç bir millətdən əşgə deyiliz. Bəziləri də deyir ki, yox a canım, biz hazır deyiliz. Dövlət qurduq, amma millət buna daha bütün mənası ilə hazırlanmadı. Öylə isə bu [iki] sinfin, yəni bədin və nikbinlərin həpsi də vicdanlı çalışmağa məcburdur. Bir şeyimiz vardır deyənlər artırmağa, yoxdur söyləyənlər yaratmağa səy etməlidirlər. Bu günlərdə millətimiz və yurdumuz hər zamankından çox sayə və əmələ möhtəacdır.

Bir çox gənclərimiz də vardır ki, coşğun həmyiyyətələri [qeyratlarını] göstərməyə bir münasib yolum bulamayırlar yuxud çalışmaq istəyirlər də çalışmanın yolunu bulamayırlar. O halda bir mehvarin ətrafına toplanıb bir say məbədi açmaq həpimizün borcumuzdur. Bu məhvar da ancaq, ancaq Türk Ocağı kimi ictimai müəssisələr ola bilər. Türk Ocağı, əzasına [üzvlərinə] həm məlumat verəcək, həm də əzasından istifadə edəcəkdir. Orada qaynayan və coşan bir ruhu hiss edənlər oraya yazılarsa, sözümlüzdə doğru lüğünə inanarlar, zənn edərlər. Millətlərlərinə, dindaşlarına bir an əvvəl xeyir vermək istəyən Ocaq, daha rəsmi-güşadı olmadan, fayda verənin yolunu bulmuşdur. Bu günlərdən etibarən öz konfrans salonunda müəhəzirlərə oxutdurmağa başlayacaqdır. Birinci konfransı yarıncı, cümə günü həpimiz təndiqimiz M. Ə. Rəsulzadə oxuyacaqdır. Konfransın sərlövəhəsi pək faydalı olacağına imna edirik:

1. Hərbi-ümmidə [Dünya müharibəsində] Türkiyənin əhəmiyyəti.
2. Unudulmaz müdafiələr: Türk əsgərinin şahkari-rəşadətindən [rəşadətindən şah əsərlərindən] Çanaqqala müdafiəsi.
3. Türkiyədə əsəri-təraqqı [təraqqı əlamətləri], Milli cərəyan, türk mədəniyyətinin əsəri-bahirəsi [açıq-aşkar əlamətləri].
4. Türkiyədə həyati-nisvan [qadın həyati].
5. Türkiyənin Azərbaycana qarşı əlaqəsi.
6. Hal-hazır haqqında bir müthəlia [düşüncə

